

Vlaamse overheid

Afdeling Strategie, internationaal beleid en dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 BRUSSEL

T 02 553 15 08

www.omgevingvlaanderen.be

ADVIES 28/11/2018 - Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

Beschutting voor dieren die buiten gehouden worden

Advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn vindt dat er regelgeving moet komen die er voor zorgt dat **dieren die buiten worden gehouden** (zoogdieren en pluimvee) steeds moeten kunnen **beschikken over beschutting** (onder vorm van adequate aanplantingen, inrichtingen, schuilhok of vrije toegang tot een aangrenzende stal). Eigenaars moeten een **overgangstermijn van 10 jaar** krijgen om weiden en terreinen waarop hun dieren grazen hiervan te voorzien. Ondertussen blijft minstens tijdens langdurige warme en koude perioden beschutting nodig. **Minstens 5 jaar** voor het einde van de overgangstermijn moeten er **duidelijke richtlijnen** over gepaste beschutting beschikbaar zijn. Voor **tijdelijk grasland**, dit is gras ingezaaid op akkers in teeltrotatie jonger dan een jaar, is tijdens de lente en herfst verplichte beschutting niet nodig.

Voorgaande adviezen

De federale Raad voor Dierenwelzijn formuleerde al eerder adviezen over dieren die buiten worden gehouden. In 2007 gaf de Raad een advies voor eigenaars van pluimvee, varkens, geiten, schapen, paarden en runderen. Als deze dieren in de **winter buiten** gehouden worden, dan moeten ze beschikken over een droog ligbed in een schuilhok dat bescherming biedt tegen wind en neerslag. In de **zomer** moeten ze kunnen kiezen voor **schaduw**, dit door **aanplantingen, een schuilhok of een stal**. Voor **gezonde runderen en paarden ouder dan de puberteitssleeftijd** werd hierop een **uitzondering** voorgesteld, tenzij tijdens een hittegolf.

Voor **paardachtigen** werkte de Raad in 2010 hierover **praktische details** uit die leidden tot een aanvullende regelgeving (zie verder). Door nieuwe inzichten en evoluties acht de Raad het nodig dat deze adviezen worden verscherpt en uitgebreid naar alle dieren die buiten gehouden worden.

Klimaatverandering en nieuwe inzichten en evoluties

Het fenomeen van de **klimaatverandering** laat zich meer en meer voelen, en ondertussen zijn er ook nieuwe inzichten en wetenschappelijke evoluties waardoor een actualisering van de bestaande adviezen over het welzijn van dieren die buiten gehouden worden noodzakelijk is.

Ook de kijk op dierenwelzijn is in de loop der jaren veranderd. Positief welzijn wint aan belang en voor dieren is het belangrijk dat **keuzemogelijkheden** worden aangeboden: dieren die buiten gehouden worden, moeten de mogelijkheid hebben om beschutting op te zoeken om de invloed van de heersende weersomstandigheden te verminderen.¹

Hoe goed een dier extreme temperaturen (koude en/of hitte) verdraagt (**thermotolerantie**) is afhankelijk van vele factoren zoals diersoort, ras, leeftijd, conditie, productiviteit en conditie van de vacht. Zelfs binnen dezelfde groep of kudde kunnen er verschillen in thermotolerantie bestaan tussen de dieren door hun individuele kenmerken zoals temperament en maagvulling. Dieren die buiten gehouden worden kunnen thermische stress hebben van zowel extreme temperaturen, als van andere extreme weersomstandigheden, zoals hevige regen en felle wind.

Bij **runderen** wordt veelal geselecteerd naar hoogproductieve dieren. Deze dieren zijn gevoeliger voor hittestress door hun hoog metabolisme (vooral relevant bij melkvee) en door de beperkte mogelijkheden om de geproduceerde hitte af te geven (vooral relevant bij sterk gespierd vleesvee). De huidige kennis over het effect van extreme weersomstandigheden voor runderen op weiden geeft aan dat beschutting het welzijn en productiviteit van het dier ten goede komt.

Om het thermisch comfort en stress bij een dier te bepalen op basis van metingen van klimatologische variabelen worden zogenaamde klimaatindices en bijhorende risicoklassen gebruikt. In de nieuwe indices wordt rekening gehouden met temperatuur, vochtigheid, windsnelheid en zonnestraling om koude- en hittestress te beoordelen. Ook de duur van blootstelling heeft in deze nieuwe benadering aan belang gewonnen. Bovendien blijkt **hittestress** bij runderen ook in gematigde streken – en meer bepaald België²³ – een groter risico te zijn en een grotere invloed te hebben op het gedrag en het welzijn, en op de gezondheid en de productiviteit dan voorheen werd aangenomen.

Daarom is het **ook voor gezonde runderen ouder dan de puberteitsleeftijd** nodig om **beschutting** te voorzien.

---

¹Boissy, A., Manteuffel, G., Jensen, M.B., Moe, R.O., Spruijt, B., Keeling, L.J., Winckler, C., Forkman, B., Dimitrov, I., Langbein, J., Bakken, M., Veissier, I., Aubert, A. 2007. Assessment of positive emotions in animals to improve their welfare. *Physiology & Behavior* 92:375-397

²Van laer, E., Moons, C., Sonck, B., en Tuytens, F. 2014. Importance of outdoor shelter for cattle in temperate climates. *Livestock Science* 159, 87-101

³Van laer, E., en Snoeks, M. 2014. Onderzoek naar de preventie van hitte- en/of koudestress bij dieren die op de weide worden gehouden. Eindverslag van onderzoeksproject RT 10/13 PASTRESS: 01.11.2010 – 31.10.2014. KULeuven, UGent, ILVO. 139 pp.

Onderzoek toont aan dat zowel runderen als **paarden** gebruik maken van beschutting als die beschikbaar is. Bij zonnig weer wordt best schaduw voorzien, en in de koudere, regenachtige en winderige omstandigheden een droge en windvrije plek.³

Weidegang voor runderen en paarden heeft voordelen. Daarom moeten de dieren buiten kunnen worden gehouden in een gepaste omgeving. Het permanent opstallen van dieren moet worden vermeden.

In navolging van het advies over paarden op weide werd de **dierenwelzijnswet** (wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en welzijn der dieren) aangepast en voorzien dat opstallen mogelijk moet zijn voor paarden die buiten worden gehouden. Als dat niet mogelijk is, dan moeten ze over een natuurlijke beschutting of een schuilhok beschikken. Uit de controles van de inspecteurs van de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid blijkt dat deze regel niet altijd wordt nageleefd, en dat paarden op weiden worden geplaatst zonder natuurlijke beschutting of een schuilhok en toch niet worden opgesteld wanneer dat nodig is door de weersomstandigheden.